

13. Bhutan

Formålet med den danske bilaterale bistand til Bhutan vil i overensstemmelse med landestrategien (2003-2007) fortsat være fattigdomsbekæmpelse gennem fremme af en bæredygtig økonomisk udvikling og styrkelse af den demokratiske proces i landet. Bistanden er koncentreret om sundhed, uddannelse, miljø og byudvikling samt god regeringsførelse. Indsatsområderne er udvalgt på baggrund af udviklingsmålsætninger opstillet af Bhutans regering i den såkaldte 9. femårsplan fra juni 2002. Forventningerne til stigningen i de indenlandske indtægter som følger af udviklingen i vandkraftsektoren i de kommende 10 år tyder på, at Bhutan gradvist vil blive i stand til at dække en stadig større andel af udviklingsinvesteringerne. Som følge heraf planlægges den danske bistand til Bhutan gradvist at blive udfaset.

Sektorprogramstøtte til sundhedssektoren: På sundhedsområdet videreføres en flerårig dansk indsats, hvis hovedformål er at bistå regeringen i gennemførelsen af en sundhedspolitik, som lægger vægt på at sikre alle bhutanesere lige adgang til sundhed. Fokus er på en fortsat forbedring af kvaliteten af og adgangen til primær sundhedstjeneste, reproduktiv sundhed med henblik på yderligere at nedbringe spædbørnsdødeligheden og forbedre kvinder og børns sundhedstilstand. Bistanden gives dels som budgetstøtte til sundhedssektoren, dels som øremærkede midler, der primært gives i form af teknisk bistand indenfor træning af sundhedspersonale og sundhedsplanlægning, samt støtte til monitorering og evaluering. Indeværende fase løber i perioden 2003-2007 med en samlet bevilling på 82 mio. kr. Hertil kommer støtte til vandforsyning i landområder, hvor programmet forlænges indenfor bevillingen og forventes afsluttet samtidig med sundhedssektorprogrammet.

Sektorprogramstøtte til uddannelsessektoren: Danmark har i denne strategiperiode påbegyndt sektorprogramstøtte til uddannelsessektoren. Det overordnede formål med programmet er at støtte den bhutanesiske regerings opstillede målsætning om fuld adgang til primær uddannelse gennem udbygning af den fysiske infrastruktur og forbedring af kvaliteten i undervisningen. Baseret på erfaring fra sundhedssektoren gives støtten til uddannelsessektoren primært i form af budgetstøtte til undervisningssektoren samt i mindre omfang i form af efteruddannelse af lærere og teknisk bistand. Programmets nuværende fase løber i perioden 2003 til 2007 og andrager 80 mio. kr.

Sektorprogramstøtte til miljø- og byudvikling: Den hidtidige danske støtte til henholdsvis miljø og byudvikling i Bhutan er fra 2004 sammenlagt til et miljø- og byudviklingsprogram. De primære indsatsområder er støtte til håndhævelse af miljølovgivningen gennem styrkelse af de regulerende myndigheder, iværksættelse af metoder til forsvarlig styring af jord- og vandressourcer, samt støtte til fremme af renere teknologi og infrastrukturudvikling i 5 distriktsbyer. Den nye fase, der trækker på erfaringer fra to tidligere programmer andrager bevillingsmæssigt 110 mio. kr. og løber i perioden 2004 til 2009.

God regeringsførelse: Bhutan gennemgår i disse år en omfattende politisk og administrativ reformproces, der bl.a. omfatter udarbejdelsen af landets første forfatning samt decentralisering. Det danske program for god regeringsførelse sigter på at støtte denne reformproces. Programmets nuværende fase blev indledt primo 2003 og omfatter støtte til styrkelse og effektivisering af den offentlige forvaltning; støtte til udvikling af et retssamfund, støtte til Nationalforsamlingen og dens udvalg, støtte til udvidet radiodækning samt støtte til offentlige finansielle institutioner, især revisions- og skattemyndigheder.

På alle områder vil de tre tværgående hensyn, kønsaspektet, miljø og menneskerettigheder blive indarbejdet i den danske støtte.